

การแข่งขันทางการเมืองของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โฉมทิพย์ วัฒนาวพร*

บทนำ

โดยปกตินักรัฐศาสตร์มักมองว่าความสำเร็จและความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของภาคสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการเลือกตั้ง คุณภาพของผู้ลงคะแนนเสียง(Voters) ถือว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างยิ่ง นั่นก็คือว่าถ้าผู้ลงคะแนนเสียงมีระดับการศึกษาที่สูงและมีข้อมูลข่าวสารมากพอเพียง รวมทั้งมีการตัดสินใจลงคะแนนโดยอิสระ ย่อมทำให้กระบวนการเลือกตั้งสามารถได้มาซึ่งตัวแทนที่มีคุณภาพ ตรงกันข้ามหากผู้ลงคะแนนเสียงมีระดับการศึกษาที่ต่ำและมีข้อมูลข่าวสารน้อย รวมทั้งยังถูกรอบงำการตัดสินใจอีกด้วย ผลที่ตามมาก็คือ ตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้งมักจะมีคุณภาพต่ำไปด้วย¹

การมองในลักษณะข้างต้นถือเป็นการมองในด้านความต้องการของประชาชน (Demand Side) โดยละเลยความสำคัญของด้านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Candidates) หรือตัวสินค้า (Production) ว่ามีจำนวนมากน้อยแค่ไหนในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง อีกทั้งยังเป็นผู้สมัครคนเดิมหรือไม่ อันเป็นการพิจารณาในด้านอุปทาน (Supply Side) ตรงส่วนนี้ย่อมทำให้การมองปัญหา ระบอบประชาธิปไตยกว้างขึ้น คือแทนที่จะมองว่าปัญหาเกิดจากคุณภาพของผู้ลงคะแนนเสียงแต่ฝ่ายเดียว ก็ควรจะมองเลยไปยังจำนวนและคุณภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย นับหนึ่งต้องการที่จะดูว่าทางเลือก (Choices) ของประชาชนหรือผู้ลงคะแนนเสียงมีมากน้อยเพียงใด²

---

* อาจารย์ประจำ สำนักวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ แจ่มุมทางทฤษฎีทำนองนี้ มักถือเอาว่าชนชั้นเป็นเงื่อนไขสำคัญของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณภาพของชนชั้น ซึ่งนักรัฐศาสตร์นับแต่ไหนแต่ไรมา วางน้ำหนักไว้ที่ชนชั้นกลาง (Middle Class) ดังปรากฏในงานของ Seymour M. Lipset. **Political Man: the social bases of politics.** (New York: Anchor, 1963) pp. 27-63; Samuel P. Huntington. "Will More Countries Become Democratic?" in **Political Science Quarterly** 99, No 2 (1984), pp. 193-218; and Anek Laothamatas. "Development and Democratization: A Theoretical Introduction with Reference to the Southeast Asian and East Asian Cases" in Anek Laothamatas (ed.), **Democratization in Southeast and East Asia.** (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1997) pp. 1-20.

² ดูข้อถกเถียงทางทฤษฎีในประเด็นต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำคัญของชนชั้นนำที่เป็นผู้บริหารพรรคในการกำหนดตัวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง (Candidates) ได้ใน Michael Gallagher. "Introduction" in Michael Gallagher and

บทความชิ้นนี้ ผู้เขียนมุ่งหยิบประเด็นข้างต้นมาวิเคราะห์การแข่งขันทางการเมืองระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัดประกอบด้วย เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน ทั้งนี้การศึกษาจะเน้นตรงการวิเคราะห์ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม การจัดวางเครือข่ายทางการเมืองและฐานอำนาจ ในแง่ของการนำเสนอ บทความชิ้นนี้จะเริ่มจากการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของการเมืองการปกครองในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างการปกครองอันมีผลต่อมาถึงการแข่งขันทางการเมือง หลังจากนั้นผู้เขียนจึงจะทำการวิเคราะห์การแข่งขันทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยเน้นเป็นพิเศษตรงการแข่งขันในสองครั้งหลัง ซึ่งเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ.ศ.2540แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่3 พ.ศ.2546

ข้อมูลพื้นฐาน

กล่าวได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเรียกชื่อย่อว่า “อบจ.” เป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองท้องถิ่นไทย ที่มีรูปแบบโครงสร้างการปกครองแตกต่างกันและสามารถแบ่งออกเป็นยุคดังนี้³

ยุคที่ 1 พ.ศ.2476- 2498 (ยุคเตรียมความพร้อม)

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ.2476 กำหนดให้จังหวัดเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคและมีอำนาจบริหารงานในจังหวัด โดยอยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการจังหวัด ซึ่งมีข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นประธาน ประกอบด้วยพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ.2476 กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาจังหวัดขึ้น ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดและเป็นรากฐานการพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่สภาจังหวัดในขณะนั้นไม่เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นและไม่เป็นนิติบุคคล เพียงเป็นองค์กรตัวแทนประชาชนซึ่งทำหน้าที่ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกิจการของสภาจังหวัดแก่คณะกรรมการจังหวัด ซึ่งไม่มีผลบังคับให้ต้องปฏิบัติตามเสมอไป

ต่อมา ในปี พ.ศ.2481 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ.2481 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแยกกฎหมายสภาจังหวัดเอาไว้โดยเฉพาะ แต่ฐานะและบทบาทสภาจังหวัด ยังคงเหมือนเดิม กล่าวคือ ยังคงทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของคณะกรรมการจังหวัดเท่านั้น จนกระทั่ง ได้

Michael Marsh(eds.),Candidate Selection in Comparative Perspective:the Secret Garden of Politics.(London:SAGE Publications,1988)pp.1-19.

³ เรียบเรียงและปรับปรุงจาก สมาน รั้งสิโยกฤษฎ์.การบริหารราชการไทย อดีต ปัจจุบันและอนาคต(ฉบับปรับปรุง).(กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บรรณกิจ,2546),บทที่ 3 โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้า46-47 ; โกวิท พวงงาม.การปกครองท้องถิ่นไทย:หลักการและมิติใหม่ในอนาคต.(กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด,2550),บทที่ 4-5 .

มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2495 ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบบริหารราชการในจังหวัด พร้อมกันนี้โดยผลของกฎหมายจึงทำให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภาที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยปริยาย

ยุคที่ 2 พ.ศ.2498-2540 (ยุคกำเนิดองค์การบริหารส่วนจังหวัด)

ในสมัยรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม มีความพยายามจัดการปกครองท้องถิ่นโดยปรับปรุงบทบาทของสภาจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการตราพระราชบัญญัติระเบียบราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 ซึ่งกำหนดให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นนิติบุคคล ที่สำคัญได้แยกตัวเองจากจังหวัด ซึ่งมีฐานะเป็นองค์กรส่วนภูมิภาค กล่าวคือ เฉพาะส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะประกอบไปด้วยฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร โดยที่ฝ่ายนิติบัญญัติหมายถึง สมาชิกสภาจังหวัด(ส.จ.) ที่ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนส่วนทางฝ่ายบริหารนั้นกลับยังคงสงวนอำนาจไว้ที่ข้าราชการส่วนภูมิภาค นั่นก็คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดจังหวัด ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่น ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาจังหวัด เสมียนตราจังหวัด ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคลังและนายอำเภอรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตอำเภอนั้นๆ พร้อมไปกับปลัดอำเภอ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดในส่วนอำเภอนั้นๆ เป็นต้น

ยุคที่ 3 พ.ศ.2540-2545 (ยุคเปลี่ยนแปลง องค์การบริหารส่วนจังหวัด:การกระจายอำนาจ)

เป็นยุคที่กระแสการกระจายอำนาจได้แพร่ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง ประกอบกับแรงกดดันจากการรวมตัวของสหพันธ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศ และผลกระทบจากการตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่ประกาศยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อันนำมาซึ่งปัญหาการทับซ้อนของพื้นที่ และแหล่งรายได้ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับท้องถิ่นอื่นในจังหวัด ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นต้องยกเลิก พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 และประกาศใช้พระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 โดยมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2540 เป็นต้นมา

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็นสองส่วน ได้แก่ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ฝ่ายหลังมีที่มาจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือนัยหนึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้เลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั่นเอง ที่สำคัญจากกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการปกครอง

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลทำให้ความทับซ้อนระหว่างการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดสิ้นสุดลง

สาระสำคัญอีกประการของ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ.ศ.2540 คือการแก้ไขปัญหาการทับซ้อนพื้นที่ด้วยการให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่ทั่วจังหวัด เน้นการประสานงานการพัฒนา ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่ำกว่าภายในจังหวัด โดยเฉพาะการประสานแผนพัฒนาจังหวัด ส่วนการแก้ปัญหาการซ้ำซ้อนของแหล่งรายได้ ก็มีการออกกฎกระทรวงเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งกำหนด รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ต่างออกไปจากแหล่งรายได้ของท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

ยุคที่ 4 พ.ศ.2546-ปัจจุบัน (ยุคเลือกผู้บริหารโดยตรง)

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2546 คือการกำหนดให้ทุกจังหวัด ๆ ละ 1 แห่ง รวม 75 แห่ง มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีพื้นที่รับผิดชอบทั่วทั้งจังหวัด โดยทับซ้อนกับพื้นที่ของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดนั้น ประการสำคัญคือ การกำหนดให้ นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญของผลสำเร็จจากกระแสการกระจายอำนาจ ที่ก่อตั้งตั้งแต่ พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ทั้งนี้การเลือกตั้งนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดครั้งแรกเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2547 และครั้งที่สองในปี พ.ศ. 2551

บทวิเคราะห์

ในเบื้องต้น ผู้เขียนจะนำเสนอข้อมูลของผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด(นายก อบจ.)และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด(ส.อบจ.)แต่ละจังหวัดพร้อม ไปกับชี้ให้เห็นลักษณะเด่นบางด้านของผลการเลือกตั้งทั้งสองครั้ง โดยเริ่มจากจังหวัดเชียงราย พะเยา ลำปาง น่าน แพร่ ลำพูน เชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน จากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์การแข่งขันทางการเมืองในภาพรวมโดยมีประเด็นพิจารณาสามประเด็นด้วยกัน

จังหวัดเชียงราย

ในส่วนของนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในปีพ.ศ.2547และปี พ.ศ.2551 ผลการเลือกตั้งยังปรากฏว่า ผู้ได้รับชัยชนะก็คือ รัตนา จงสุทธานามณี ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถประมวลให้อยู่ในรูปของตารางดังนี้

ตารางที่ 1 : ตารางเปรียบเทียบสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย(พ.ศ.2547,2551)

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ส.อบจ.2547	ส.อบจ.2551
อำเภอเมือง เชียงราย	เขต1อำเภอเมือง	นายประจวบ ภาคำ	นายอัมรินทร์ มณีรัตน์
	เขต2อำเภอเมือง	นายสมภพ แสงพันธ์	นายสมภพ แสงพันธ์
	เขต3อำเภอเมือง	นายชนชัย สุประดิษฐกุล	นายชนชัย สุประดิษฐกุล
	เขต4อำเภอเมือง	นายเจริญ เรืองใจ	นางอัญญลักษณ์ จินะวงษ์
	เขต5อำเภอเมือง	นายวรการ เทพวัลย์	นางชุตินา แก้วศรี
	เขต6อำเภอเมือง	นางทานตะวัน แสนพิช	นายสมพงศ์ อ้นพาพรหม
	เขต7อำเภอเมือง	นายเสงี่ยม แสนพิช	นายชินกร บั้งเงิน
อำเภอพาน	เขต1อำเภอพาน	นายชอง มาแก้ว	นายชอง มาแก้ว
	เขต2อำเภอพาน	นายสวัสดิ์ แสงบุญ	นายสวัสดิ์ แสงบุญ
	เขต3อำเภอพาน	นายธีรพงษ์ เผ่ากา	นายธีรพงษ์ เผ่ากา
	เขต4อำเภอพาน	นายวัชรศักดิ์ เจียมวิจิษณ์	นายทองรัก อธิกุลสินธ์
อำเภอแม่จัน	เขต1อำเภอแม่จัน	นายสุคำ แก้วตั้ง	นายสุพจน์ หล้าจา
	เขต2อำเภอแม่จัน	นายเสน่ห์ ปัญญาดี	นายเสน่ห์ ปัญญาดี
	เขต3อำเภอแม่จัน	ส.ต.ต ชมชาติ กัปปะหะ	ส.ต.ต ชมชาติ กัปปะหะ
อำเภอพญาเม็งราย	เขต1อำเภอพญาเม็งราย	นายจิตติ วันไชยธนวงศ์	นายจิตติ วันไชยธนวงศ์
อำเภอเชียงของ	เขต1อำเภอเชียงของ	นายชัยสิทธิ์ แก่ล้ากล้า	นายวุฒ พล จตุรคเชนทร์เดชา
	เขต2อำเภอเชียงของ	นายสุธรรม ไชยชนะ	นายพิชัย อวระไฮ
อำเภอแม่ลาว	เขต1อำเภอแม่ลาว	นายดำรงศักดิ์ ขวัญชัย	นายจิราวุฒิ แก้วเขื่อน
อำเภอเชียงแสน	เขต1อำเภอเชียงแสน	นายไพโรจน์ โปราหา	นายสุวัฒน์ ตระกูลโรจน์ ⁴
	เขต2อำเภอเชียงแสน	นายสุวัฒน์ ตระกูลโรจน์	
อำเภอเวียงป่าเป้า	เขต1อำเภอเวียงป่าเป้า	นายสมเพชร วงษา	ว่าที่ร.ต.ณรงค์เดช จิยะพงศ์
	เขต2อำเภอเวียงป่าเป้า	นายสมเกียรติ เจริญศักดิ์	จ.ส.อ.อภิชา คำบุญเรือง
อำเภอแม่สรวย	เขต1อำเภอแม่สรวย	นายณรงค์ พันธุ์สายเกิด	นายชัยวัช สนิธิสม
	เขต2อำเภอแม่สรวย	นายเจษฎา มณีวงศ์	นายเรียบ อภัยพนันท์
อำเภอแม่ฟ้าหลวง	เขต1อำเภอแม่ฟ้าหลวง	นายฉัตรชัย อภิสุนทรกุล	นายทศพล อยู่ถือนิรันดร
	เขต2อำเภอแม่ฟ้าหลวง	นายจันทร์แก้ว เตชะอุป	นายธัญพงษ์ คีรีแสนใจ
อำเภอแม่สาย	เขต1อำเภอแม่สาย	นายรัชชัย อภิวงศ์	นายประชา คงศรีเจริญ

⁴ การเลือกตั้งส.อบจ.ในปีพ.ศ.2551 พื้นที่อ.เชียงแสนถูกปรับลดเหลือเพียง 1 เขตเลือกตั้ง

	เขต2อำเภอแม่สาย	นายแก้ว เครือปัญญา	นายรัชชัย อภิวงค์
	เขต3อำเภอแม่สาย		นายแก้ว เครือปัญญา ⁵
อำเภอเทิง	เขต1อำเภอเทิง	นายจุมพล แก้วกล้า	นายวิมล ศรีกัลยา
	เขต2อำเภอเทิง	นายสมศักดิ์ มกรมณเทียร	นางอติดี หนุมนำสิริสวัสดิ์
อำเภอเวียงแก่น	เขต1อำเภอเวียงแก่น	นายชีวิต แสงแก้ว	นายชีวิต แสงแก้ว
กิ่งอำเภอดอยหลวง	เขต1กิ่งอำเภอดอยหลวง	นายวิทยา ภูกองไชย	นายเดชนันท์ อินทร์นันทน์
อำเภอขุนตาล	เขต1อำเภอขุนตาล	นายนิรุจน์ ศรีทอง	นายจ่านงค์ มินทชาติ
อำเภอเวียงชัย	เขต1อำเภอเวียงชัย	นายสุธีรพงษ์ วันไชยชนวงศ์	นายสุธีรพงษ์ วันไชยชนวงศ์
กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง	เขต1กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง	นายสมควร นัยติบ	นายวีรชัย สุวรรณธาราเรือง
อำเภอป่าแดด	เขต1อำเภอป่าแดด	นายบรรจง โปทาวี	นายระเด่นคัมภีร์ จันทร์ใจ

ที่มา:ดัดแปลงจาก

เชิงรายบุคคล.กต.ประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง นายก และ ส.อบจ.เชียงราย.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://www.chiangraifocus.com/newsdetail.php?news=565> (28 กรกฎาคม 2552).

ไทยวรรษ สิทันดรสมุท.เงาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ.ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://spiral.exteen.com/20090224/entry-1> (12 กรกฎาคม 2552).

จากตารางที่ 1 ย่อมสะท้อนให้เห็นว่ามีการผูกขาดในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดค่อนข้างน้อยโดยมีข้อสังเกตพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายเดิมในการเลือกตั้งพ.ศ.2547 ที่ยังคงได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีเพียง 12 เขตเลือกตั้งหรือร้อยละ33.33เท่านั้น แต่กลับมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมากถึง 24 เขตเลือกตั้งโดยคิดเป็นร้อยละ 66.67

จังหวัดพะเยา

ผลการเลือกตั้งทั้งสองครั้งคือปีพ.ศ.2547 และปีพ.ศ.2551 ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงเป็นของไพรัตน์ ต้นบรจจ ซึ่งก่อนหน้านั้นเคยดำรงตำแหน่งนี้มาแล้วถึงสามสมัยติดต่อกัน ส่วนผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ปรากฏให้เห็นดังตารางข้างล่างนี้

⁵ การเลือกตั้งส.อบจ.ในปีพ.ศ.2551 พื้นที่อ.แม่สายได้เพิ่มเขตเลือกตั้งอีก 1 เขตเลือกตั้ง

ตารางที่ 2 : ตารางเปรียบเทียบสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา(พ.ศ.2547,2551)

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ส.อบจ.2547	ส.อบจ.2551
อำเภอเมืองพะเยา	เขต 1 อำเภอเมืองพะเยา	นายอินเต้า ปัญจพันธ์	1.นายอินเต้า ปัญจพันธ์ 2.นายปิยศักดิ์ คำวงษา 3.นายจรัส เลาสัตย์ 4.นายอนุวัฒน์ ใจบุญ 5.นายอนันต์นพ(อนันต์) ปิงเมือง 6.นายชูล่ห้ สรรพานิข ⁶
	เขต 2อำเภอเมืองพะเยา	นางกัญญาฉัตร แท่งทอง	
	เขต 3อำเภอเมืองพะเยา	จ.ส.อ.สมเดช กาวิน	
	เขต 4อำเภอเมืองพะเยา	นายเดชศรี ธวังค์	
	เขต 5อำเภอเมืองพะเยา	นายอนันต์ ปิงเมือง	
	เขต 6อำเภอเมืองพะเยา	นายศรายุทธ กัลยา	
	เขต 7อำเภอเมืองพะเยา	นางสาวเลขา จักรเจียว	
	เขต 8อำเภอเมืองพะเยา	นายบุญสม ฝ่ใจ	
อำเภอเชียงคำ	เขต 1อำเภอเชียงคำ	นายสาย อินคำ	1.นายต่วน ใจสุข 2.นายวิวัฒน์ เสงนพรัตน์กุล 3.นายบุญสินธุ์ มังคลาด 4.นายศรเชษฐ์ พัวพันธ์รักษกุล ⁷
	เขต 2อำเภอเชียงคำ	นายบุญสินธุ์ มังคลาด	
	เขต 3อำเภอเชียงคำ	นายเสนีย์ พ่วงภิญโญ	
	เขต 4อำเภอเชียงคำ	นายสมศักดิ์ ใจกล้า	
	เขต 5อำเภอเชียงคำ	นายต่วน ใจสุข	
อำเภอดอกคำใต้	เขต 1อำเภอดอกคำใต้	นายฉลอง ปัญญา	1.นายสนั่น ไชยเจริญ 2.นายนิคม ศรีวิราช 3.นายวิเชษฐ์ วงศ์ประสิทธิ์ 4.สิบเอกบุญเดช อินตะสาร ⁸
	เขต 2อำเภอดอกคำใต้	นายนิคม ศรีวิราช	
	เขต 3อำเภอดอกคำใต้	นายสนั่น ไชยเจริญ	
	เขต 4อำเภอดอกคำใต้	นายสมาน อินตะสาร	
	เขต 5อำเภอดอกคำใต้	สิบเอกบุญเดช อินตะสาร	
อำเภอปง	เขต 1 อำเภอปง	นายบุญสิงห์ วรินทร์รักษ์	นายรัช สุททวงค์
	เขต 2 อำเภอปง	นายรัช สุททวงค์	นายบุญสิงห์ วรินทร์รักษ์
	เขต 3 อำเภอปง	นายรงค์ศักดิ์ แสงจันทร์	นายรงค์ศักดิ์ แสงจันทร์
อำเภอจุน	เขต 1 อำเภอจุน	นายทองคำ ศรีชนะ	1.นายทองคำ ศรีชนะ 2.นายสมชาย เข้มเพชร ⁹
	เขต 2 อำเภอจุน	นายไพโรจน์ ราษฎร์	
	เขต 3 อำเภอจุน	นายบำรุง สักลอ	

⁶ การเลือกตั้งส.อบจ.ในปีพ.ศ.2551 พื้นที่อำเภอเมืองพะเยาถูกรับลดลงเหลือเพียง 6 เขตเลือกตั้ง

⁷ การเลือกตั้งส.อบจ.ในปีพ.ศ.2551 พื้นที่อำเภอเชียงคำถูกรับลดลงเหลือเพียง 4 เขตเลือกตั้ง

⁸ การเลือกตั้งส.อบจ.ในปีพ.ศ.2551 พื้นที่อำเภอดอกคำใต้ถูกรับลดลงเหลือเพียง 4 เขตเลือกตั้ง

⁹ การเลือกตั้งส.อบจ.ในปีพ.ศ.2551 พื้นที่อำเภอจุนถูกรับลดลงเหลือเพียง 2 เขตเลือกตั้ง

อำเภอแม่ใจ	เขต 1 อำเภอแม่ใจ	นายภูเบศ วิสูตรสุวรรณ	นายภูเบศ วิสูตรสุวรรณ
	เขต 2 อำเภอแม่ใจ	นายสมเนตร มุสิกะ	นายสมเนตร มุสิกะ
อำเภอภูซาง	เขต1 อำเภอภูซาง	นายปิ่น ชัยศรี	1.นายเข้ม อัครราช ¹⁰
	เขต2 อำเภอภูซาง	นายเข้ม อัครราช	
อำเภอภูกามยาว	เขต1อำเภอภูกามยาว	นายวิวัฒน์ ชื่นวงศ์	นายวิวัฒน์ ชื่นวงศ์
อำเภอเชียงม่วน	เขต1อำเภอเชียงม่วน	นายหย่วน กองแก้ว	นางนฤมล บัวชุม

ที่มา:ดัดแปลงจาก

ไทยวรัช สัทนดรสมุทฺร.เจาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ.ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://spiral.exteen.com/20090224/entry-1> (12 กรกฎาคม 2552)

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาในปี พ.ศ.2551 มีการเปลี่ยนแปลงเขตการเลือกตั้งโดยมีการลดจำนวนเขตการเลือกตั้งจาก 30 เขตเลือกตั้ง เป็น 24 เขตเลือกตั้งเนื่องจากจำนวนประชากรของจังหวัดพะเยาที่ลดลง แต่ทว่าการลดเขตการเลือกตั้งลงนั้นมิได้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตำแหน่งหรือการผูกขาดตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่อย่างใด กลับปรากฏว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดรายเดิมยังคงสามารถรักษาพื้นที่ของตนไว้อย่างเหนียวแน่นคือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกว่า 15เขตเลือกตั้งหรือคิดเป็นร้อยละ 62.5 สามารถครองตำแหน่งเป็นวาระที่สองได้ แต่ทว่าสิ่งที่น่าสนใจต่อไปก็คือว่าจำนวนเขตการเลือกตั้งที่ลดลงนั้น ทำให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองหรือการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาที่สูงขึ้นหรือไม่ ตลอดจนเหตุใดสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเหล่านั้นยังคงรักษาพื้นที่ของตนเอาไว้ได้

จังหวัดลำปาง

ก็ปรากฏให้เห็นในลักษณะเดียวกันกับกรณีของสองจังหวัดก่อนหน้าก็คือ ผลการเลือกตั้งทั้งสองครั้งผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังเป็นคนเดิมคือ สุณี สมมี ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ผลการเลือกตั้งโดยเปรียบเทียบทั้งสองครั้งสามารถนำเสนอให้อยู่ในรูปตารางดังนี้

ตารางที่ 3 : ตารางเปรียบเทียบสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง(พ.ศ.2547,2551)

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ส.อบจ.2547	ส.อบจ.2551
อำเภอเมือง	เขต1 อำเภอเมือง	นางสาวมนชยา ชรากร	นางสาวมนชยา ชรากร

¹⁰ การเลือกตั้งส.อบจ. ในปีพ.ศ.2551 พื้นที่อ.ภูซางถูกปรับลดลงเหลือเพียง 1 เขตเลือกตั้ง

	เขต2 อำเภอเมือง	นายชาญ เกตุสมัคร	นายสุเทพ วงศ์ษา
	เขต3 อำเภอเมือง	นายวสันต์ อุนหเลขจิตร	นายวสันต์ อุนหเลขจิตร
	เขต4 อำเภอเมือง	นายถาวร บุปผาเจริญ	นายถาวร บุปผาเจริญ
	เขต5 อำเภอเมือง	นายณรงค์ ฟินทิสืบ	นายณรงค์ ฟินทิสืบ
	เขต6 อำเภอเมือง	นายมงคลศิลป์ ศรีอินแก้ว	นายมงคลศิลป์ ศรีอินแก้ว
	เขต7 อำเภอเมือง	นายประสิทธิ์ เตชะปลูก	นายประสิทธิ์ เตชะปลูก
	เขต8 อำเภอเมือง	นายวิเชียร เรืองบุญมา	นายวิเชียร เรืองบุญมา
	เขต9 อำเภอเมือง	นายไพศาล ชรากร	นายไพศาล ชรากร
อำเภอวังเหนือ	เขต1 อำเภอวังเหนือ	นายบุญเทิ้ม เกิดมูล	นายบุญเทิ้ม เกิดมูล
	เขต2 อำเภอวังเหนือ	นายรัตนชัย สมมี	นายรัตนชัย สมมี
อำเภอแจ้ห่ม	เขต1 อำเภอแจ้ห่ม	นายสมบุญ ธิประอาด	นายสมบุญ ธิประอาด
	เขต2 อำเภอแจ้ห่ม	นายสุวิทย์ ธิเก่ง	นายจรรย์ ธิประอาด
อำเภองาว	เขต1 อำเภองาว	นายวัชรินทร์ ชาศะโชติ	นายดาชัย อุษุโกศลการ
	เขต2 อำเภองาว	นางรัตนภรณ์ แก้ววรรณ	นายนิพนธ์ นันทะสี
อำเภอเกาะคา	เขต1 อำเภอเกาะคา	นายวัฒนา สิทธิวัง	นายวัฒนา สิทธิวัง
	เขต2 อำเภอเกาะคา	นายเสน่ห์ แก้วมาลัย	นายสมภพ นวลอนงค์
	เขต3 อำเภอเกาะคา	นายตะวัน จิงทอง	นายตะวัน จิงทอง
อำเภอแม่ทะ	เขต1 อำเภอแม่ทะ	นางพนิต ฤทัยสว่างสกุล	นางพนิต ฤทัยสว่างสกุล
	เขต2 อำเภอแม่ทะ	นายคมสัน จิตรมั่น	นายคมสัน จิตรมั่น
อำเภอแม่เมาะ	เขต1 อำเภอแม่เมาะ	ค.ต.สอาด บุญดอง	ค.ต.สอาด บุญดอง
	เขต2 อำเภอแม่เมาะ	นายบรรจง เวชประชา	นายธรรมการ ชุมศรี
อำเภอห้างฉัตร	เขต1 อำเภอห้างฉัตร	ไพโรจน์ สุขคำเมือง	ไพโรจน์ สุขคำเมือง
	เขต2 อำเภอห้างฉัตร	นายบุญเชิด พรหมสร	นายบุญเชิด พรหมสร
อำเภอเถิน	เขต1 อำเภอเถิน	นายอดิศร ศรียุทธนา	นายญาณวรุฒม์ ธรรมชาติ
	เขต2 อำเภอเถิน	นายสงฆ์ เครือคำอ้าย	นายเทวินทร์ จันทราช
อำเภอเมืองปาน	เขต1 อำเภอเมืองปาน	นายสนิท ประสาน	นางยุพวรรณ ประสาน
อำเภอเสริมงาม	เขต1 อำเภอเสริมงาม	นายเชน ปานสังข์	นายเชน ปานสังข์
อำเภอสบปราบ	เขต1อำเภอสบปราบ	นายพนัส เครือนวน	นายปิลันธน์ รัตนวารภรณ์
อำเภอแม่พริก	เขต1 อำเภอแม่พริก	นายถนอมชัย ธิชัย	นายถนอมชัย ธิชัย

ที่มา:ตัดแปลงจาก

สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดลำปาง.สรุปผลการเลือกตั้งประจำปีพุทธศักราช 2547 นาย
องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง,2547

onlampangpost . ผลการเลือกตั้งนายกอบจ.ลำปาง2551.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก
<http://onlampangpostxyz.blogspot.com/2008/05/2551.html> (12 กรกฎาคม 2552)

ไทยวราย สัทนศรสมุท.เจาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ.ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้
จาก <http://spiral.exteen.com/20090224/entry-1> (12 กรกฎาคม 2552)

จากตารางที่ 3 แสดงว่ามีการผูกขาดในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ลำปางค่อนข้างสูง โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางเดิมในปีพ.ศ.2547 ยังคงได้รับ
การเลือกตั้งกลับเข้ามาในตำแหน่งเดิมอีกถึง 20 เขตเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ 66.66 แต่มีการ
เปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหรือตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
จังหวัดเพียง10 เขตเลือกตั้งเท่านั้น ทั้งนี้ใน10เขตเลือกตั้งนั้นมีการเปลี่ยนแปลงในแง่ของตัวบุคคล
เท่านั้น โดยบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งต่างก็เป็นบุคคลที่มีสายสัมพันธ์หรือได้รับการสนับสนุนจาก
นักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับชาติ จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า
การที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละเขตจะได้รับการเลือกตั้งเข้ามาอีกหรือไม่นั้น
นอกจากปัจจัยในด้านตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นความสามารถ การศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจ แล้ว
ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง
ก็คือการสานสายสัมพันธ์ทางการเมืองกับนักการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นรวมทั้งได้รับ
แรงสนับสนุนจากความนิยมของพรรค

จังหวัดน่าน

ถือเป็นอีกกรณีหนึ่งที่ว่าผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังคงเป็นคนเดิมคือ
นรินทร์ เหล่าอารยะ ยิ่งไปกว่านี้เขายังดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองสมัย อันเป็นลักษณะเดียวกันกับ
กรณีของไพรัตน์ ต้นบวรจง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ส่วนผลการเลือกตั้งสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านก็ปรากฏดังข้อมูลในตารางดังนี้

ตารางที่ 4 : ตารางเปรียบเทียบสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน(พ.ศ.2547,2551)

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ส.อบจ.2547	ส.อบจ.2551
อำเภอเมืองน่าน	เขต 1อำเภอเมืองน่าน	นายชัยพันธ์ ทิพย์ปาละ	นายชัยพันธ์ ทิพย์ปาละ
	เขต 2อำเภอเมืองน่าน	นายกิตติศักดิ์ วรรณสกุล เจริญ	นายกิตติศักดิ์ วรรณสกุลเจริญ
	เขต 3อำเภอเมืองน่าน	นายกิติพงษ์ ดวงพิกุล	นายสมเกียรติ ยะกับ
	เขต 4อำเภอเมืองน่าน	นายกฤษณะ ขอดหงส์	นายกฤษณะ ขอดหงส์

อำเภอเวียงสา	เขต 1อำเภอเวียงสา	นายเฉลิมเกียรติ ประสิทธิ์วุฒิศักดิ์	นายเฉลิมเกียรติ ประสิทธิ์วุฒิศักดิ์
	เขต 2อำเภอเวียงสา	นายพงษ์สวัสดิ์ ปัญญาอินทร์	นายพงษ์สวัสดิ์ ปัญญาอินทร์
	เขต 3อำเภอเวียงสา	นายเฉลิมพล สิทธิวัง	นายวรากร พุฒิตรง
อำเภอปัว	เขต 1อำเภอปัว	นายสด จะเฮิง	นายสด จะเฮิง
	เขต 2อำเภอปัว	นายต่วน ยะแสง	นายต่วน ยะแสง
	เขต 3อำเภอปัว	นายเฉลิมพล อานุกาพบรรรเจ็ด	นายเรืองเดช จอมเดช
อำเภอภูเพียง	เขต 1อำเภอภูเพียง	นายอรรถพล คนเถียง	นายอรรถพล คนเถียง
	เขต 2อำเภอภูเพียง	นายวัยพจน์ คีวงศ์	นายวัยพจน์ คีวงศ์
อำเภอท่าวังผา	เขต 1 อำเภอท่าวังผา	จ.ส.อ.กองศึก ถาวงค์	จ.ส.อ.กองศึก ถาวงค์
	เขต 2 อำเภอท่าวังผา	นายเสน่ห์ สิทธิ	นายบัณฑิต สวยาม
อำเภอบ่อเกลือ	เขต 1อำเภอบ่อเกลือ	นายศักยภาพ ลำนัย	นายประเสริฐ ชันหลวง
อำเภอบ้านหลวง	เขต 1อำเภอบ้านหลวง	นายนิกร อายุยืน	นายนิกร อายุยืน
อำเภอนาหมื่น	เขต 1อำเภอนาหมื่น	นายทองทรัพย์ โนทะ	นายทองทรัพย์ โนทะ
อำเภอนาน้อย	เขต 1อำเภอนาน้อย	นายประชิด ศิริรัตน์พิริยะ	ด.ต.สันติ ต้นเกียง
อำเภอสันติสุข	เขต 1อำเภอสันติสุข	นายหุยน ปรารค์สันติกุล	นายวิชัย ชัยชนะฉิมพลี
อำเภอแม่จริม	เขต 1อำเภอแม่จริม	นายเสน่ห์ ยศศรี	นายเสน่ห์ ยศศรี
อำเภอเชียงกลาง	เขต 1อำเภอเชียงกลาง	นายทรัพย์สมบูรณ์ คำหว่าง	นายวิวัฒน์ ฌ น่าน
อำเภอสองแคว	เขต 1อำเภอสองแคว	นายสุรชัย ดวงใจ	นายสุรชัย ดวงใจ
อำเภอทุ่งช้าง	เขต 1อำเภอทุ่งช้าง	นายสุรินทร์ นายมอน	นายดร งามธูระ
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	เขต 1อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	นายศักดิ์ชัย ธิมิตร	นายศรีเดช ช่างเงิน

ที่มา:ดัดแปลงจาก

ไทยวรรษ สีสันดรสมุท.เจาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ.ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://spiral.exteen.com/20090224/entry-1> (12 กรกฎาคม 2552)

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งสองครั้งมีการผูกขาดการตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดค่อนข้างมากถึง 14เขต

เลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งทั้งหมดหรือคิดเป็นร้อยละ 58.33 สำหรับบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมัยที่สอง

จังหวัดแพร่

จัดได้ว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงผลการเลือกตั้ง โดยผลการเลือกตั้งครั้งแรกผู้ได้รับการเลือกตั้งคือนายแพทย์ชาญชัย ศิลปอวยชัย แต่พอถึงครั้งที่สองผู้ได้รับเลือกตั้งกลับเป็นอนุวัธ วงศ์วรรณ แต่ทว่ากรณีของจังหวัดแพร่ถือเป็นกรณีพิเศษตรงที่ว่า การเลือกตั้งครั้งที่สองเกิดขึ้นก่อนกำหนดเวลา(พ.ศ.2550) ด้วยเหตุที่นายแพทย์ชาญชัย ถูกฆาตกรรม ที่น่าสนใจก็คือหากไม่เกิดกรณีการเสียชีวิตของนายแพทย์ชาญชัย เสียก่อนผลการเลือกตั้งอาจจะอยู่ในลักษณะ เดิมคือนายแพทย์ชาญชัยอาจยังคงได้รับการเลือกตั้งอีกครั้งก็ได้ ทั้งนี้ก็เพราะอนุวัธ วงศ์วรรณ เองมีความตั้งใจที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกสมัยหนึ่ง สำหรับส่วนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ปรากฏตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 5 : ตารางเปรียบเทียบสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่(พ.ศ.2547,2551)

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ส.อบจ.2547	ส.อบจ.2551
อำเภอเมืองแพร่	เขต1อำเภอเมืองแพร่	นายการุณย์ ชัยวัฒนคุปต์	นายสุริยา อินตะนอน
	เขต2อำเภอเมืองแพร่	จ.ส.อ.ทนงศักดิ์ สุคันธ มาลา	นายพิภพ ถานะวุฒิพงษ์
	เขต3อำเภอเมืองแพร่	นางมยุรี แก้วโมรา	นางมยุรี แก้วโมรา
	เขต4อำเภอเมืองแพร่	นายอุเทน สุขท้าวญาติ	นายอุเทน สุขท้าวญาติ
	เขต5อำเภอเมืองแพร่	นายเจนวิทย์ วิทยาภรณ์ พงศ์	นายศิริมงคล ทนันทชัย
	เขต6อำเภอเมืองแพร่	นายพงศ์สวัสดิ์ สุภศิริ	นายสุนทร หอมขจร
อำเภอสูงเม่น	เขต1อำเภอสูงเม่น	นายวิตติ แสงสุพรรณ	นายวิตติ แสงสุพรรณ
	เขต2อำเภอสูงเม่น	นายเสวียง วังคำ	นายเสวียง วังคำ
	เขต3อำเภอสูงเม่น	นายวิเชียร สุวรรณกาศ	นายสมัย เนื้ออ่อน
	เขต4อำเภอสูงเม่น	จ.ส.ต.ประยูทธ ดวงจันทร์	นางกมลพรรณ เวสกุล
อำเภอร้องกวาง	เขต1อำเภอร้องกวาง	นายพิพัฒน์ ชื้อทรงธรรม	นายพิพัฒน์ ชื้อทรงธรรม
	เขต2อำเภอร้องกวาง	นายประยูทธ ใจสุดา	ด.ต.บุหลัน ราษฎร์คำพรรณ
	เขต3อำเภอร้องกวาง	นายโชคชัย พันศิริวรรณ	นายโชคชัย พันศิริวรรณ
อำเภอสอง	เขต1อำเภอสอง	นายบุญนง สารพิพัฒน์	นายนฤพนธ์ ศรีใจดม
	เขต2อำเภอสอง	นายฉัฐพล ทองไหล	นายขจร อินตะปัญญา

	เขต3อำเภอสอง	นายศฤงคาร นันตา	นายศฤงคาร นันตา
อำเภอคลอง	เขต1อำเภอคลอง	นายเชาว์รักษ์ อนุศาสนกุล	นายสุภณัฐ เจริญหลาย
	เขต2อำเภอคลอง	นายนิคม อินทรโกศล	นายบุญโชติ ยานสกุล
	เขต3อำเภอคลอง	นายบุญธรรม เกียรติเจริญ	นายบุญธรรม เกียรติเจริญ
อำเภอเด่นชัย	เขต1อำเภอเด่นชัย	นายทองอิน สุดสาย	นายวังสาคร หมั่นชิด
	เขต2อำเภอเด่นชัย	นางสุภารัตน์ ภาระเกตุ	นางสุภารัตน์ ภาระเกตุ
อำเภอวังชิ้น	เขต1อำเภอวังชิ้น	นายเรียน วงศ์ทา	นายทวี มัดจิต
	เขต2อำเภอวังชิ้น	นายวัฒนา ผาทอง	นายเสริม แก้วตุ้ย
อำเภอหนองม่วง ไข่	เขต1อำเภอหนองม่วงไข่	นางพรพิไล สุกศิริ	นางธนินจิตรา(พรพิไล) สุกศิริ

ที่มา: ดัดแปลงจาก

ไทยวรรษ สัทนดรสมุท.เจาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ.ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://spiral.exteen.com/20090224/entry-1> (12 กรกฎาคม 2552)

จากตารางที่5 สะท้อนให้เห็นว่ามีการผูกขาดในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ค่อนข้างน้อยโดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเดิม(2547)ที่ยังได้รับการเลือกตั้งกลับเข้ามาในตำแหน่งเดิม10คนจากจำนวน24 คนซึ่งคิดเป็นร้อยละ41.67 นอกจากนี้มีข้อสังเกตบางประการพบว่า ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในปีพ.ศ.2551 บางเขตเลือกตั้งได้ถูกวางตัวให้รับเลือกตั้งแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนเดิม ซึ่งได้รับการวางตัวให้เป็นทีมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดเช่น เจนวิทย์ วิทยาภรณ์พงศ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปีพ.ศ.2547 อำเภอเมืองเขต 5 ได้รับการแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในปีพ.ศ.2551 หรือณัฐพล ทองไหล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปีพ.ศ.2547 อำเภอสอง เขต 2 ได้รับการแต่งตั้งเป็นเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในปีพ.ศ.2551 วัฒนา ผาทอง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปีพ.ศ.2547 อำเภอวังชิ้น เขต1 ได้รับแต่งตั้งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในปีพ.ศ.2551 เป็นต้น

จังหวัดลำพูน

คงเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงผลการเลือกตั้งกล่าวคือ จากผลการเลือกตั้งครั้งแรกผู้ที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งคือสมาน ชมพูเทพ แต่พอมาถึงการเลือกตั้งครั้งที่สอง ผลการ

เลือกตั้งกลับเปลี่ยนไปโดยผู้ที่ได้รับเลือกตั้งกลับเป็นทรงชัย วงศ์สวัสดิ์ ส่วนผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนก็เป็นไปตามข้อมูลที่น่าเสนอในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 6 : ตารางเปรียบเทียบสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน(พ.ศ.2547,2551)

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ส.อบจ.2547	ส.อบจ.2551
อำเภอเมืองลำพูน	เขต 1อำเภอเมืองลำพูน	นายกัลป์ สะคำปิ่น	นายกัลป์ สะคำปิ่น
	เขต 2อำเภอเมืองลำพูน	นายดำรง รีมแจ่ม	นายคำปิ่น ลังกาพยอม
	เขต 3อำเภอเมืองลำพูน	นายรัฐเกียรติ โพธิ์วางกูร	นายขยัน วิพรหมชัย
	เขต 4อำเภอเมืองลำพูน	นายนรินทร์ ฟูสุวรรณ	นายนรินทร์ ฟูสุวรรณ
	เขต 5อำเภอเมืองลำพูน	นางสาวชวนขวัญ คำภิชัย	นายณรงค์ วงศ์สถาน
	เขต 6อำเภอเมืองลำพูน	ว่าที่ร.ต.ชุมพล เตมีศักดิ์	ว่าที่ร.ต.ชุมพล เตมีศักดิ์
	เขต 7อำเภอเมืองลำพูน	นางสาวทิตกร ฐิติวัฒนา การ	นายสอน อินแก้ว
	เขต 8อำเภอเมืองลำพูน	นายภูมิธนิศวรร์ เกริกจินดา	นายยศ ศรีวิชัย
อำเภอป่าซาง	เขต 1อำเภอป่าซาง	นายสุพจน์ ปิ่นสุรัตน์	นายสุพจน์ ปิ่นสุรัตน์
	เขต 2อำเภอป่าซาง	นายสาธิต หมอศาสตร์	นายสาธิต หมอศาสตร์
	เขต 3อำเภอป่าซาง	นายกำธร เนตรผาบ	นายบุญเลิศ อินบุรี
	เขต 4อำเภอป่าซาง	นายสมพงษ์ ไชยปัญญา	นายสมพงษ์ ไชยปัญญา
อำเภอบ้านโฮ่ง	เขต 1อำเภอบ้านโฮ่ง	นายเจริญ ถาน้อย	นายเจริญ มณีทอง
	เขต 2อำเภอบ้านโฮ่ง	นายสุรสิทธิ์ วงศ์การณ	นายศรายุทธ พรหมชัย
	เขต 3อำเภอบ้านโฮ่ง	นายวีระพันธ์ วัฒนศรี	นางจันทร์ฉาย ไชยมาลา
อำเภอแม่ทา	เขต 1อำเภอแม่ทา	นายชาติ สุรินเปา	นายชาติ สุรินเปา
	เขต 2อำเภอแม่ทา	นายแสวง ยศกาศ	นายบัญญัติ กิติกาศ
อำเภอลี้	เขต 1อำเภอลี้	นายมนตรี นุ่มดี	นายเสาร์คำ สิงห์เปา
	เขต 2อำเภอลี้	นายวิเชียร วิชาเถิน	นายวิเชียร วิชาเถิน
	เขต 3อำเภอลี้	นายอัครเดช คัมภีระมนต์	นายสมิง สดอง
	เขต 4อำเภอลี้	นายอดุลย์ มโนรมย์ชื่น	นายอดุลย์ มโนรมย์ชื่น
อำเภอทุ่งหัวช้าง	เขต 1อำเภอทุ่งหัวช้าง	นายสิทธิชัย มูลทา	นายสิทธิชัย มูลทา
อำเภอบ้านธิ	เขต 1อำเภอบ้านธิ	นายรังสรรค์ ปาลี	นายวรชาติ ศรีไม้
อำเภอเวียงหนอง ล่อง	เขต 1อำเภอเวียงหนอง ล่อง	นายสุวรรณ หอยแก้ว	นายสุวรรณ หอยแก้ว

ที่มา:ตัดแปลงจาก

ไทยวราย สี่ทันครสมุท.เจาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ.ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้ จาก <http://spiral.exteen.com/20090224/entry-1> (12 กรกฎาคม 2552)

จากตารางที่ 6 ย่อมมองได้ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ทั้งสองสมัยนั้นมีการผูกขาดในระดับค่อนข้างมากคือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้ง 24 เขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสมัยแรกถึง 11 เขตเลือกตั้งหรือร้อยละ 46 ที่สามารถได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกวาระ

จังหวัดเชียงใหม่

ซึ่งเป็นจังหวัดศูนย์กลางของ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน และเป็นจังหวัดที่มีการแข่งขันอย่างสูง ด้วยเหตุที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่างมีศักยภาพในการแข่งขันใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกหรือครั้งที่สอง พร้อมกันนี้ผลการเลือกตั้งก็เกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน นั่นก็คือเปลี่ยนจากธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ ในครั้งแรกมาเป็นบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ในครั้งที่สอง ส่วนผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ปรากฏตามที่แสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 7 : ตารางเปรียบเทียบสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่(พ.ศ.2547,2551)

อำเภอ	เขตการเลือกตั้ง	ส.อบจ.2547	ส.อบจ.2551
อำเภอเมืองเชียงใหม่	เขต1อำเภอเมืองเชียงใหม่	นายนิวัตร ฉัตรวรารัตน์	พ.ต.ท ณรงค์ บุญยะประกา
	เขต2อำเภอเมืองเชียงใหม่	นางสาววันเพ็ญ กันทา	นายพงษ์เดช เชาว์ประยูร
	เขต3อำเภอเมืองเชียงใหม่	นางสาวสกาเวเดือน เวชสัมพันธ์	นายพรานกูร วงศ์ถือเกียรติ
	เขต4อำเภอเมืองเชียงใหม่	นายเทิดศักดิ์ แซ่เตียว	นางกรรณิกา เตโชพาร
	เขต5อำเภอเมืองเชียงใหม่	นางชนิตา ชาติอาษา	นายชนะ ผ่องเจริญกุล
	เขต6อำเภอเมืองเชียงใหม่	นายแสวด เวียนทอง	นางสาวสกาเวเดือน เวชสัมพันธ์
อำเภอฝาง	เขต1อำเภอฝาง	นายธนดิ สุภาศรี	นางสาวสายชล โหมคประดิษฐ์
	เขต2อำเภอฝาง	นายเรืองเดช ณ ลำพูน	นายอคุลย์ บุญใส
	เขต3อำเภอฝาง	นายศรีบุญญ พูวงศ์	นางนันทยา วงศ์จันทร์
อำเภอสันทราย	เขต1อำเภอสันทราย	นายณรงค์ ดาวราม	นายสุพจน์ กองเงิน
	เขต2อำเภอสันทราย	นายจรัส ณรงค์จันทร์ชัย	นายสุพล ณ วิชัย

	เขต3อำเภอสันทราย		นายการุณ คุณยศยิ่ง ¹¹
อำเภอเชียงดาว	เขต1อำเภอเชียงดาว	นายถวิล การะหงษ์	นายผูกพัน พันธุ์ขันคำ
	เขต2อำเภอเชียงดาว	นายบุญเรือง การหมั่น	นายเหรียญ ก้อนพัน
อำเภอแม่แจ่ม	เขต1อำเภอแม่แจ่ม	นายชัยเดช มุทุมล	นายพูนศักดิ์ ก้อนแก้ว
	เขต2อำเภอแม่แจ่ม	นายบุญนงค์ สุริยะชัยพันธ์	นายบุญนงค์ สุริยะชัยพันธ์
อำเภอแม่แตง	เขต1อำเภอแม่แตง	นายอุดม วรวัลย์	นายอารีย์ ชัยขัน
	เขต2อำเภอแม่แตง	นายณรงค์ จักรแก้ว	นายณรงค์ จักรแก้ว
อำเภอแม่ริม	เขต1อำเภอแม่ริม	นายสิงห์วรรณ ปิ่นแก้ว	นายจิรเดช จีแดง
	เขต2อำเภอแม่ริม	พ.ต.วิรัช เกิดผล	นายสมศักดิ์ บัวสอด
อำเภอแม่สาย	เขต1อำเภอแม่สาย	นางฟองจันทร์ วุฒินันชัย	นายนิพนธ์ ใจวงศ์
	เขต2อำเภอแม่สาย	นายวัฒนา สุวรรณ	นายวัฒนา สุวรรณ
อำเภอสันกำแพง	เขต1อำเภอสันกำแพง	นายศรีฑูรย์ ไชยขาววงศ์	นายสมนึก สิริศักดิ์วุฒิ
	เขต2อำเภอสันกำแพง	นายเจริญ ติปัญญา	นายมนัส ไวรกรกิจ
อำเภอสันป่าตอง	เขต1อำเภอสันป่าตอง	นายอรนพ ดวงดีบ	นายสุริยนต์ ปันทะนะ
	เขต2อำเภอสันป่าตอง	นายธณัฏ์ สันคนาภรณ์	นายนิเวศน์ เสาร์แก้ว
อำเภอสารภี	เขต1อำเภอสารภี	นางลดาวัลย์ โพธิโกสม	นางศุภกานต์ สุประการ
	เขต2อำเภอสารภี	นายยุทธนา สุวรรณ	นายบุญธรรม บุญหมื่น
อำเภอหางดง	เขต1อำเภอหางดง	นายกำจร สายวงศ์อินทร์	นางวิฑาวัลักษณ์ สามใจ
	เขต2อำเภอหางดง	นายจรัสเสถียร กิริยาภรณ์	นางสาวฉาภาณนันท์ สุริยา
อำเภอจอมทอง	เขต1อำเภอจอมทอง	นายสวัสดิ์ เทพวงศ์	นายสวัสดิ์ เทพวงศ์ ¹²
	เขต2อำเภอจอมทอง	นายสมบูรณ์ แก้วก่องมา	
อำเภอไชยปราการ	เขต1อำเภอไชยปราการ	นายคำบุญ ผัดเวียง	นายบุญมา กิติใจ
อำเภอแม่วาง	เขต1อำเภอแม่วาง	นายชายชาติรี ลิมจรรยา	นายสิงห์คำ ภูวินศักดิ์สกุล
อำเภอดอยเต่า	เขต1อำเภอดอยเต่า	นายอนันต์ เข้มไพบูลย์	นายอนันต์ เข้มไพบูลย์
อำเภอดอยสะเก็ด	เขต1อำเภอดอยสะเก็ด	นายสุรศักดิ์ โอสถิตย์พร	นายสุรศักดิ์ โอสถิตย์พร
อำเภอพร้าว	เขต1อำเภอพร้าว	นายอรุณ ชนะหมี	นายจำเริญ ย่างไพบูลย์

¹¹ การเลือกตั้งส.อบจ. ในปีพ.ศ.2551 พื้นที่อ.สันทรายได้เพิ่มเขตเลือกตั้งอีก 1 เขตเลือกตั้ง

¹² การเลือกตั้งส.อบจ. ในปีพ.ศ.2551 พื้นที่อ.จอมทองถูกปรับลดลงเหลือเพียง 1 เขตเลือกตั้ง

อำเภอเวียงแหง	เขต1อำเภอเวียงแหง	นายกาญจน์เดช ใจปัญญา	นายสมเกียรติ เชียงชุม
อำเภอสะเมิง	เขต1อำเภอสะเมิง	นายประสิทธิ์ แสงจันทร์	นายประสิทธิ์ แสงจันทร์
อำเภออมก๋อย	เขต1อำเภออมก๋อย	นายลอยพอ สุริยบุปผา	นายวัชชัย แสงสว่าง
อำเภอฮอด	เขต1อำเภอฮอด	นายสมหมาย คำมาสาร	นายสงบ กันทะแก้ว
อำเภอดอยหล่อ	เขต1อำเภอดอยหล่อ	นายวัชระ พหรมเสนใจ	นายอินสอน วงศ์ตา
อำเภอแม่ออน	เขต1อำเภอแม่ออน	นายประเสริฐ วรรณมณี	นายประเสริฐ ศรีสวัสดิ์

ที่มา:ตัดแปลงจาก

ข้อมูลการเลือกตั้ง ส.อบจ.เชียงใหม่ ปี 2551. [ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก http://www.102globalnet.com/cm-pao/index_s_mail.php (26 กรกฎาคม 2552)

ไทยวรัย สิทันดรสมทร.เจาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ.ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://spiral.exteen.com/20090224/entry-1> (12 กรกฎาคม 2552)

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีการผลัดเปลี่ยนการเข้าสู่อำนาจหรือมีการผูกขาดตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดค่อนข้างน้อยกล่าวคือ จากจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่จำนวนทั้งหมด 42 คน พบว่า มีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่เพียง 8 คนหรือร้อยละ 19.04 เท่านั้นที่สามารถครองตำแหน่งเป็นสมัยที่สองได้

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ถือถือเป็นอีกกรณีหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงผลการเลือกตั้งเช่นกันด้วยเหตุที่ผลการเลือกตั้งครั้งแรก ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดคือสุรสิทธิ์ ตรีทอง แต่พอมาถึงการเลือกตั้งครั้งที่สองผู้ที่ได้รับเลือกตั้งกลับเป็นอัครเดช วันไชยชนวงศ์ อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งครั้งที่สอง(พ.ศ.2549) อันเป็นผลมาจากการที่สุรสิทธิ์ ตรีทองได้รับใบเหลืองนับเป็นกรณีที่เกิดขึ้นก่อนเจื่อนเวลาปกติ แต่ก็ยังต่างไปจากกรณีของจังหวัดแพร่ซึ่งเกิดขึ้นก่อนกำหนดเช่นกัน แต่กรณีของจังหวัดแพร่นั้นมิใช่เรื่องของใบเหลือง หากกลับเป็นเรื่องของการเสียชีวิตของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในส่วนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนผลการเลือกตั้งก็ปรากฏตามข้อมูลที่นำเสนอในรูปแบบตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 8 : ตารางเปรียบเทียบสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน(พ.ศ.2547,2551)

อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ส.อบจ.2547	ส.อบจ.2551
อำเภอเมือง	เขต1อำเภอเมือง	นายณรงค์ พานิชยานนท์	นางบัวสาย โพธิขจร
	เขต2อำเภอเมือง	นายณรงค์ คำคุณ	นายพิริยะ ตวงลาภทวีกิจ

	เขต3อำเภอเมือง	นายเสริม ลอก๊ะ	นางถนอม ฌ มาดคำ
	เขต4อำเภอเมือง	นายบุญศรี เชาว์เลขา	นายอภิสิทธิ์ จันทร์โอพาส
	เขต5อำเภอเมือง	นายธานี กวางทุ	นายแสงทอง ขยันดี
อำเภอแม่สะเรียง	เขต1อำเภอแม่สะเรียง	นายเฉลิม ปวงคำคง	นายเฉลิม ปวงคำคง
	เขต2อำเภอแม่สะเรียง	นายปรีชา เปรมจักรเจริญ	นายปรีชา เปรมจักรเจริญ
	เขต3อำเภอแม่สะเรียง	นายถนอม วงศ์แสนใจ	นายถนอม วงศ์แสนใจ
	เขต4อำเภอแม่สะเรียง	นายไพโรจน์ ใฝ่อรุพนา	นายคำปิ่น คำประวัน
	เขต5อำเภอแม่สะเรียง	นายมานิตย์ ฟองประมูล	นายสุริยง จงจิตต์โยธิน
อำเภอสบเมย	เขต1อำเภอสบเมย	นายวุฒิศักดิ์ อรัญญางาม	นายวุฒิศักดิ์ อรัญญางาม
	เขต2อำเภอสบเมย	นายสิงห์คำ จันทร์อ้าย	นายสิงห์คำ จันทร์อ้าย
	เขต3อำเภอสบเมย	นายพนา ทุ่งห้องไร่	นายนอคม เปล่งจวีวรรณ
	เขต4อำเภอสบเมย	นายบารมี บุญดวง	นายสุพจน์ หล้าเขียว
อำเภอแม่ลาน้อย	เขต1อำเภอแม่ลาน้อย	นายประสงค์ เถลิงพนม	นางสาวศิวพร มานะจิต
	เขต2อำเภอแม่ลาน้อย	นายณรงค์เดช สุนันตะกุล	นายวิเชียร บุญระชัยสวรรค์
	เขต3อำเภอแม่ลาน้อย	นายบุญเรือง แก้วใส	นายอานันท์ อเนกคุณ
อำเภอปาย	เขต1อำเภอปาย	นายวิศรุต สุแ	นายนิกร ปัญญาไชยา
	เขต2อำเภอปาย	นายไพโรจน์ สิวลี	นายคนุภัทร เชียงชุม
	เขต3อำเภอปาย	นายสมบัติ ยะสินธุ์	นายเสถียร บุญมาส่ง
อำเภอปางมะผ้า	เขต1อำเภอปางมะผ้า	นายไพโรจน์ ไพโรจน์ธรรม	นายตำรวจ มะโนจิตต์
	เขต2อำเภอปางมะผ้า	นายนิยม ชุ่มธิ	นายนิยม ชุ่มธิ
อำเภอขุนยวม	เขต1อำเภอขุนยวม	นายโชคชัย เวชกิจ	นายบุญสม ชูสวรรค์
	เขต2อำเภอขุนยวม	นายวุฒิ ริยะนา	นายวุฒิ ริยะนา

ที่มา:ดัดแปลงจาก

คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอน.ผลการเลือกตั้ง ส.อบจ.แม่ฮ่องสอนอย่างไม่เป็นทางการ ในวันอาทิตย์ที่ 14 มีนาคม 2547ข้อมูล ณ 16/03/47. [ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://machongson.ect.go.th/pon2.html> (18 กรกฎาคม 2552)

คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอน.ผลคะแนนการเลือกตั้งสมัครส.อบจ.แม่ฮ่องสอนอย่างไม่เป็นทางการเลือกตั้งวันที่ 20 เมษายน 2551 [ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://machongson.ect.go.th/hotnews/210451.html> (18 กรกฎาคม 2552)

ไทยวรัช สิทันดรสมุทร.เจาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ.ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://spiral.exteen.com/20090224/entry-1> (12 กรกฎาคม 2552)

จากตารางที่ 8 ทำให้พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการผลัดเปลี่ยนการเข้าสู่อำนาจหรือมีการผูกขาดตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดค่อนข้างน้อยกล่าวคือ จากจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวนทั้งหมด 24 คน พบว่า มีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพียง 7 คนหรือร้อยละ 29.17 เท่านั้นที่สามารถครองตำแหน่งเป็นสมัยที่สองได้

ตามที่ได้นำเสนอข้อมูลโดยสรุป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของผลการแข่งขันทางการเมืองทั้งในส่วนของนายก อบจ. และ ส.อบจ. ผู้เขียนมีประเด็นที่จะวิเคราะห์ปรากฏการณ์ดังกล่าวในแง่มุมต่อไปนี้

1. ส่วนของการแข่งขันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ.

สิ่งที่เกิดขึ้น คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Candidates) คนสำคัญของแต่ละจังหวัด มักจำกัดอยู่ในแวดวงของชนชั้นนำของจังหวัดนั้นๆ ที่สำคัญชนชั้นนำเหล่านี้คือ นักธุรกิจระดับนำหรือกลุ่มทุนของจังหวัด ยิ่งไปกว่านั้น การแข่งขันในแต่ละสมัยมักปรากฏว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งมักเป็นคนเดิมหรือเป็นตัวแทนของคนกลุ่มเดิม¹³ อย่างกรณีของเชียงใหม่ก็คือ การต่อสู้ระหว่างตระกูล ณ เชียงใหม่ ตระกูลจันทรวีโรจน์และตระกูลบูรณุปกรณ์ อันเป็นตระกูลระดับนำของเชียงใหม่¹⁴ หรือกรณีของเชียงรายก็เป็นการต่อสู้ระหว่างตระกูลจงสุทธานามณีกับตระกูลดิยะไพรัช¹⁵ และอีกกรณีหนึ่งในจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็เป็นการต่อสู้ระหว่างตระกูลตรีทองกับตระกูลวันไชยชนวงศ์ เป็นต้น

พอมองไปยังการแข่งขันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นส.อบจ. สิ่งที่ปรากฏก็คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งกลับเป็นแค่ชนชั้นกลางของแต่ละอำเภอ บุคคลส่วนใหญ่เหล่านี้มีระยะใกล้ชิดกับ

¹³ การดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลและกลุ่มชนชั้นนำ อันเป็นประเด็นเรื่องการหมุนเวียนของชนชั้นนำ (Elite Circulation) ย่อมมีผลต่อการกำหนดนโยบายอีกทอดหนึ่ง นัยหนึ่งนโยบายจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ และมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการณ์หมุนเวียนของชนชั้นนำนั่นเอง โปรดดูการอภิปรายประเด็นนี้ได้ใน Moshe M. Czudnowski (ed.), *Does who Governs Matter?: Elite Circulation in Contemporary Societies*. (DeKalb: N.I.V. Press, 1982).

¹⁴ ดูการเติบโตทางธุรกิจของตระกูลสำคัญในเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตระกูลที่เข้าไปมีบทบาททางการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ 3 ตระกูลคือ ตระกูลจันทรวีโรจน์ ตระกูล ณ เชียงใหม่ และตระกูลบูรณุปกรณ์ ได้ใน ปลายอ้อ ชนะนนท์. “บทบาทนายทุนพ่อค้าที่มีผลต่อการก่อและขยายตัวของทุนนิยมภาคเหนือของประเทศไทย พ.ศ. 2464-2523”. (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529., โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทที่ 5 ; เวียงรัฐ เนติโพธิ์. *ทุนเชียงใหม่*. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ openbooks, 2552), หน้าที่ 179-190.; และ *ผู้จัดการรายวันภาคเหนือ*, 3 สิงหาคม 2535, หน้า 5.

¹⁵ ดูบทบาททางการเมืองของทั้งสองตระกูลได้ใน ประกายศรี ศรีรุ่งเรือง. *นักการเมืองถิ่นจังหวัดเชียงราย*. (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2550), หน้า 137-163.

มวลชนสูงมาก กล่าวนี้หนึ่ง มวลชนหรือผู้ลงคะแนนเสียง(Voters) มีความรับรู้ในรายละเอียดของ ตัวละครเหล่านี้สูงยิ่งกว่าตัวละครที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ.หลายเท่าตัว ยิ่งไปกว่านี้ ในแง่ของการหมุนเวียนชนชั้นนำ(Elite Circulation) มักมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.อบจ.รายใหม่ เพิ่มขึ้นในการสมัครแต่ละสมัย เมื่อเปรียบเทียบกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ. นั่นก็ หมายความว่า ผู้ลงคะแนนเสียงมีทางเลือกมากขึ้นตามไปด้วยนั่นเอง

ที่สำคัญผลการเลือกตั้งในระดับนายก อบจ.ทั้ง 8 จังหวัดซึ่งปรากฏว่า 4 จังหวัดนายก อบจ. สมัยแรกยังคงได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาอีกเป็นสมัยที่สอง ส่วนอีก 4 จังหวัดกลับมีการเปลี่ยนแปลง ดังแสดงให้เห็นตามข้อมูลตารางที่ 9

ตารางที่ 9 : ตารางเปรียบเทียบนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน (พ.ศ.2547และพ.ศ.2551)

จังหวัด	นายกอบจ. พ.ศ.2547	นายกอบจ.พ.ศ.2551
จังหวัดเชียงราย	นางรัตนา จงสุทธานามณี	นางรัตนา จงสุทธานามณี
จังหวัดพะเยา	นายไพรัตน์ ดันบรรจง	นายไพรัตน์ ดันบรรจง
จังหวัดลำปาง	นางสุนี สมมี	นางสุนี สมมี
จังหวัดน่าน	นายรินทร์ เหล่าอารยะ	นายรินทร์ เหล่าอารยะ
จังหวัดแพร่	นายแพทย์ชาญชัย ศิลปอวยชัย	นายอนุวัช วงศ์วรรณ
จังหวัดลำพูน	นายสมาน ชมพูเทพ	นายทรงชัย วงศ์สวัสดิ์
จังหวัดเชียงใหม่	นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่	นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	นายสุรสิทธิ์ ตรีทอง	นายอักรเดช วันไชยธนวงศ์

ที่มา:ดัดแปลงจาก

สสพ.สปข.3.การเลือกตั้งนายก อบจ. ในพื้นที่ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก

<http://www.prdnorth.in.th/analyse/viewanalyse.php?view=16042547134741>(25 กรกฎาคม 2552)

ไทยวรรษ สิทันดรสมุท.เจาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ.ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้ จาก <http://spiral.exteen.com/20090224/entry-1> (12 กรกฎาคม 2552)

แต่ที่ว่า อีกหนึ่งจังหวัดคือจังหวัดแพร่ หากไม่ปรากฏเหตุการณ์เสียชีวิตของนายกคนเดิม โอกาสของนายกคนเดิมก็ยังมีอยู่สูงมาก นั่นก็เท่ากับว่า ตลาดทางการเมืองค่อนข้างเป็นไปในทางผูกขาด ยิ่งมองลึกเข้าไปถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละสมัยก็ยิ่งจะเห็นสภาพของการผูกขาดชัดเจนยิ่งขึ้นเพราะว่า บุคคลที่เข้ารับสมัครเป็นผู้แข่งขันยังเป็นคนกลุ่มเดิมแทบทั้งสิ้น สำหรับกรณีจังหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลงในสมัยหลังสุด ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ. คนสำคัญส่วนใหญ่ล้วนเคย ลงรับสมัครเป็นนายก อบจ.มาแล้วทั้งสิ้นในสมัยก่อนหน้า

มีข้อน่าสังเกตว่า กรณีของการแข่งขันในระดับ ส.อบจ. ลักษณะการผูกขาดกลับมีน้อยกว่า โดยเปรียบเทียบกับกรณีของนายก อบจ. ดังแสดงให้เห็นตามข้อมูลในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 : ตารางแสดงสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงของส.อบจ.ใน8จังหวัดภาคเหนือตอนบน

จังหวัด	สัดส่วนการเปลี่ยนแปลงของส.อบจ.ใน8จังหวัดภาคเหนือตอนบน ¹⁶			
	ความต่อเนื่อง(คนเดิม)		การเปลี่ยนแปลง(คนใหม่)	
	ร้อยละ	จำนวนที่นั่ง	ร้อยละ	จำนวนที่นั่ง
เชียงราย	33.33	12	66.67	24
พะเยา	62.5	15	37.5	9
ลำปาง	66.66	20	33.34	10
น่าน	58.33	14	41.67	10
แพร่	41.67	10	58.33	14
ลำพูน	46	11	54	13
เชียงใหม่	19.04	8	80.96	34
แม่ฮ่องสอน	29.13	7	70.83	17

จากตารางนี้จะเห็นได้ว่า สัดส่วนการเปลี่ยนแปลงของ ส.อบจ.เกิดขึ้นทุกจังหวัด เพียงแต่จะต่างกันตรงความมากน้อย แต่ถึงกระนั้นก็ตามยังมีข้อที่น่าสนใจอีกว่า ตัวบุคคลที่เพิ่มเข้ามาใหม่หลายคนหลายจังหวัดยังคงดำรงอยู่ในเครือข่ายของผู้อุปถัมภ์รายใหญ่คนเดิม กล่าวอีกนัยหนึ่งขณะที่ผู้อุปถัมภ์รายใหญ่หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกอบจ.ยังคงเป็นคนเดิม แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นส.อบจ.กลับมีการเปลี่ยนแปลงในบางพื้นที่ เพียงแต่ว่าการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดังกล่าวเป็นเพียงแต่การเปลี่ยนตัวผู้ได้อุปถัมภ์ดังกล่าวจากคนเก่ามาเป็นคนใหม่เท่านั้นเอง ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้อีกว่า โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนายกอบจ.และส.อบจ.ของแต่ละจังหวัดยังคงเหมือนเดิมซึ่งก็หมายความว่า ระบบการเกื้อกูลระหว่างการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่นของแต่ละจังหวัดยังคงเหมือนเดิมตามไปด้วย¹⁷

เฉพาะส่วนของ ส.อบจ. เมื่อพิจารณาจากภูมิหลังทางเศรษฐกิจ-สังคมของผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.อบจ.ก็จะพบว่า บุคคลเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นชนชั้นกลางของแต่ละอำเภอ อันนับว่าต่างไปจากผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ. ซึ่งมีภูมิหลังมาจากตระกูลชนชั้นสูงหรือชนชั้นนำของจังหวัด กล่าวอีกแห่งหนึ่ง ส.อบจ.ของแต่ละเขตแต่ละอำเภอมิที่มาจากที่ไปด้านชนชั้น ไม่ค่อยแตกต่างไปจาก

¹⁶ หมายเหตุ: สัดส่วนการเปลี่ยนแปลงนี้เทียบจากผู้ที่ได้รับเลือกตั้งส.อบจ.พ.ศ.2547,พ.ศ.2551(รายจังหวัด)

¹⁷ ข้อมูลจากการสนทนาวางอย่างไม่เป็นทางการกับส.อบจ.ท่านหนึ่งของจังหวัดลำปาง

ชาวบ้านโดยทั่วไป ด้วยเหตุนี้ระยะห่างทางสังคมระหว่างส.อบจ.กับประชาชนในพื้นที่จึงมีน้อยมาก ที่สำคัญประชาชนโดยส่วนใหญ่ยังมีข้อมูลข่าวสารส่วนตัวของส.อบจ.มากยิ่งขึ้นกว่านายกอบจ. รวมทั้งกล่าววิพากษ์วิจารณ์บุคคลเหล่านี้อีกด้วย อันมีผลทำให้บุคคลเหล่านี้ต้องระมัดระวังตัวเองเป็นอย่างมาก มิฉะนั้นอาจทำให้เกิดภาพเปรียบเทียบกับคู่แข่ง และคงด้วยเหตุผลนี้ที่มีส่วนทำให้เกิดการแข่งขันและเปลี่ยนแปลงตัวละครในระดับนี้ทั้ง 8 จังหวัด ไม่ว่าจะระดับการเปลี่ยนแปลงจะมากหรือน้อยก็ตามที่

2. กระบวนการเข้าสู่อำนาจและการรักษาอำนาจ

บุคคลที่จะสมัครรับเลือกตั้งรวมทั้งสามารถได้รับการเลือกตั้งเป็นนายก อบจ.และส.อบจ. จำเป็นต้องมีฐานอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินทุนและเครือข่ายทางสังคม(Social Network) ทั้งนี้เงินทุนนับเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดขนาดของเครือข่ายทางสังคม ด้วยเหตุนี้ จึงอาจกล่าวได้อีกว่ากรณีของบุคคลที่มุ่งหวังเข้าสู่ตำแหน่งนายกอบจ. มีความจำเป็นอย่างยิ่งยุคที่จะต้องอาศัยเงินทุนมหาศาล เหตุผลก็คือ พวกเขาต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นส.อบจ. ในเขตเลือกตั้งต่างๆของจังหวัดให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งนี้ก็เพื่ออาศัยเป็นฐานสนับสนุนในส่วนของผู้สนับสนุน

โดยปกติแล้ว ในบริบททางสังคม-วัฒนธรรมแบบไทย การจัดวางเครือข่ายทางสังคมมักกระทำผ่านระบบอุปถัมภ์(Patronage System)ทั้งนี้ผู้อุปถัมภ์(Patron)ก็จะมิขนาดใหญ่น้อยลดหลั่นกันไป กล่าวในส่วนของการแข่งขันทางการเมืองระดับอบจ.ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกอบจ. ถือเป็นผู้อุปถัมภ์รายใหญ่ ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นส.อบจ.ก็ถือเป็นผู้ได้อุปถัมภ์ พร้อมไปกับเป็นผู้อุปถัมภ์ของผู้นำในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านในขณะเดียวกันไปด้วย¹⁸ ส่วนในระดับอำเภอเท่าที่ผู้เขียนได้สังเกตการณ์และสนทนารายอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำทั้งในอำเภอ ตำบลและหมู่บ้านบางแห่ง การจัดวางเครือข่ายทางสังคมมิได้ตั้งอยู่บนระบบอุปถัมภ์ หากแต่ผู้นำเหล่านี้มักใช้บุคลิกภาพและทรัพยากร ซึ่งอาจเป็นของตนเองและ/หรือได้มาจากผู้อุปถัมภ์ระดับสูงกว่าตนเองเข้าไปมีอิทธิพล(Influence)ต่อการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียง กล่าวนี้หนึ่ง ผู้เขียนมีความเห็นว่าการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงโดยส่วนใหญ่มิได้ถูกกำหนดด้วยระบบอุปถัมภ์ หากแต่พวกเขาตัดสินใจโดยมีแรงจูงใจ(Motives)จากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการรณรงค์หาเสียง การหยิบยื่นทรัพยากรของนักการเมืองเช่น เงินและสิ่งของต่างๆ รวมทั้งการยึดถือพรรค

เมื่อพิจารณาจากหลายปัจจัย สามารถกล่าวได้ว่าตัวปัจจัยเงินทุนและระบบอุปถัมภ์ซึ่งมักมีลักษณะกำหนดควบคู่กันไป ในกรณีของการแข่งขันระดับนายกอบจ. ทั้งสองปัจจัยจะกำหนดชัย

¹⁸ ข้อมูลจากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับส.อบจ.ท่านหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่และเป็นผู้ดำเนินการสำนักงานเขตเลือกตั้งหนึ่งของพรรคเพื่อไทย จังหวัดเชียงใหม่และดูตัวอย่างการจัดกลุ่มอุปถัมภ์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ชุดปี43 ได้ใน กิตติพงษ์ นามวงศ์. “การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ประจำปี 2544” (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,2546), หน้า 32-37.

ชนะร่วมกันแทบทุกจังหวัด นั่นก็คือว่า บุคคลที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ. จำเป็นต้องมีเงินทุนและเครือข่ายอุปถัมภ์ที่กว้างขวาง ยิ่งใครมีมากกว่าโอกาสชนะก็จะสูงกว่า¹⁹ ดังปรากฏให้เห็นทั้ง 8 จังหวัดที่ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ. ในสมัยต่างๆ ก็คือ บุคคลที่มีเงินทุนและเครือข่ายอุปถัมภ์กว้างขวางมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบในหมู่ผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยกัน

อีกปัจจัยหนึ่งที่นับวันจะทวีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ คือ พรรคการเมือง เท่าที่ดูจากการแข่งขันทั้งสองสมัยติดต่อกัน ผู้เขียนมองเห็นว่าพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดหรืออ้างถึงว่าเป็นผู้สนับสนุนจะส่งผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดังปรากฏในกรณีของจังหวัดเชียงราย พะเยา ลำปาง แพร่ น่าน ลำพูน เชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ. ทั้งหมดจะสมัครในนามพรรคไทยรักไทยเดิมหรือพรรคเพื่อไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้ยังรวมไปถึงผู้ลงรับสมัครเป็นส.อบจ. ด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคะแนนนิยมของพรรคมีส่วนสร้างความนิยมให้แก่ตัวบุคคลที่สังกัดและลงรับสมัครรับเลือกตั้ง²⁰ จะมีก็เพียงกรณีของจังหวัดเชียงรายที่เป็นข้อยกเว้น นั่นก็คือว่า รัตนา จงสุทธานามณี ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ. ทั้งสมัยแรกและสมัยที่สอง แม้จะไม่สังกัดพรรคไทยรักไทย(เดิม)หรือพรรคเพื่อไทย(ปัจจุบัน) แต่กลับได้รับเลือกตั้งทั้งสองสมัย โดยที่ผู้สมัครในนามพรรคดังกล่าวกลับพ่ายแพ้ ตรงกรณีนี้สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านบุคลิกภาพของผู้สมัครคือ รัตนา จงสุทธานามณี นับมีส่วนสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบทบาททางการเมืองที่ต่อเนื่องและยาวนานของตระกูล จงสุทธานามณี ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เมื่อผนวกเข้ากับศักยภาพด้านเงินทุนและการครอบครองเครือข่ายอุปถัมภ์เลยทำให้ รัตนา จงสุทธานามณี ประสบชัยชนะ แต่ถึงกระนั้นก็ดี คงต้องมองไปที่ท่าทีการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงด้วย กรณีของจังหวัดเชียงราย มีความเป็นไปได้ว่า ผู้ลงคะแนนเสียงอาจจะแยกการเมืองระดับท้องถิ่นออกจากการเมืองระดับชาติ กล่าวคือ การเมืองท้องถิ่น พวกเขาอาจให้น้ำหนักกับบุคลิกภาพของตัวผู้สมัครมากกว่าปัจจัยพรรค แต่ในทางกลับกัน พอถึงการเมืองระดับชาติพวกเขากลับให้น้ำหนักด้านปัจจัยพรรคยิ่งกว่าปัจจัยตัวบุคคลหรือบุคลิกภาพของผู้สมัคร ดังจะเห็นได้จากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(สส.)จังหวัดเชียงราย และได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งต่างล้วนแล้วแต่สังกัดพรรคไทยรักไทยหรือพรรคเพื่อไทยทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้หาก รัตนา จงสุทธานามณี ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสส. โอกาสที่จะได้รับชัยชนะย่อมต่างไปจากการลงรับสมัครเป็นนายก อบจ.

¹⁹ ข้อมูลจากการสนทนารอบอย่างไม่เป็นทางการกับนายก อบจ. ท่านหนึ่งใน 8 จังหวัดภาคเหนือ

²⁰ คูบทยาทของพรรคในการเลือกตั้งระดับชาติได้ใน อโณทัย วัฒนาวพร. “การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของภาคเหนือตอนบนในรอบ 3 ทศวรรษ (2518-2548): การสำรวจเบื้องต้น” ใน วารสารสถาบันพระปกเกล้า ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.2548), หน้า 58-64.; และคูการวิเคราะห์บทบาทของพรรคเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงรายได้ใน ประกายศรี ศรีรุ่งเรือง, อ่างแล้ว, หน้า 187-191.

อีกกรณีหนึ่ง ที่ต้องนำมาพิจารณาคือ กรณีของจังหวัดลำพูน ด้วยเหตุที่ การเลือกตั้งนายก อบจ. สมัยแรก(พ.ศ.2547) ปัจจัยพรรคไม่ได้มีอิทธิพลพอเพียงในการกำหนดชัยชนะของการเลือกตั้ง กล่าวคือ สมาน ชมพูเทพ ในฐานะของผู้สมัครรับเลือกตั้งและได้รับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ. ถือเป็นผู้สมัครที่อาศัยปัจจัยส่วนบุคคลหรือบุคลิกภาพ รวมทั้งทรัพยากรส่วนตัวเป็นด้านหลัก ที่ชัดเจน ตัวเขาเองมิได้สังกัดหรืออ้างอิงพรรคการเมืองใดๆ อย่างไรก็ดี พอมาถึงสมัยที่สอง(พ.ศ. 2551) สมาน ชมพูเทพ ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง แต่ทว่า ในครั้งนี้ เขากลับไม่ได้รับเลือกตั้งกลับมา โดยบุคคลที่ได้รับชัยชนะกลับเป็นทรงชัย วงศ์สวัสดิ์ อดีตสมาชิกสภาจังหวัด หรือส.อบจ. และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

ตามข้อมูลที่ผู้เขียนได้รับทราบมา นอกจากคะแนนนิยมส่วนตัวของทรงชัย วงศ์สวัสดิ์ อีกส่วนหนึ่งและอาจเป็นส่วนสำคัญก็คือ การที่ทรงชัยได้อาศัยฐานคะแนนของอนุสรณ์ วงศ์วรรณ ซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรัฐมนตรีสังกัดพรรคไทยรักไทยหรือพรรคเพื่อไทยมาหลายสมัย²¹ แต่คงต้องกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าความสัมพันธ์ระหว่างทรงชัย วงศ์สวัสดิ์และพรรคเพื่อไทยนั้นมิใช่ความสัมพันธ์โดยตรง หากแต่เป็นความสัมพันธ์โดยอ้อมคือ ผ่านทางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล อันหมายถึงทรงชัย วงศ์สวัสดิ์กับอนุสรณ์ วงศ์วรรณ ด้วยเหตุนี้ คะแนนนิยมของพรรคที่มีต่อทรงชัย วงศ์สวัสดิ์ มิได้ดำเนินไปเพราะทรงชัย วงศ์สวัสดิ์ สังกัดพรรคเพื่อไทย แต่เกิดจากทรงชัย วงศ์สวัสดิ์ได้รับการรับรองอย่างแน่นหนาจากอนุสรณ์ วงศ์วรรณ ต่างหาก

อนึ่ง หากมองย้อนลงไปยังอดีต จังหวัดลำพูนนับเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีได้มีพรรคใดสามารถครองที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อย่างเบ็ดเสร็จ เพียงแต่ในระยะหลังพรรคไทยรักไทยหรือพรรคเพื่อไทย สามารถประสพชัยชนะเหนือกว่าพรรคอื่น แต่ถึงกระนั้น อาจกล่าวได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคที่วางรากฐานเอาไว้ก่อนข้างยาวนาน เป็นพรรคคู่แข่งที่เข้มแข็งที่สุดในจังหวัดนี้

3. ด้านความเกี่ยวข้องกับการเมืองระดับชาติ

สามารถมองจากแง่มุมทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ถือเป็นเส้นเลือดใหญ่ของการเมืองในทุกระดับมาโดยตลอด อย่างไรก็ดี พรรคการเมืองซึ่งมีนัยสำคัญอยู่ที่ผู้นำและนโยบายของพรรคค่อยๆปรากฏความสำคัญคู่ขนานไปกับระบบอุปถัมภ์เป็นลำดับ แม้กระทั่งในระดับท้องถิ่น การตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียง โดยพิจารณาจากปัจจัยพรรคนับวันจะมีความสำคัญใกล้เคียงกับการเมืองระดับชาติ ดังที่ได้อภิปรายไว้แล้วในประเด็นที่สอง แต่ถึงกระนั้นก็ตามไม่จะหมายความว่า การตัดสินใจทั้งสองระดับจะเหมือนกันทีเดียว โดยปกติการเมือง

²¹ ดูการจัดวางเครือข่ายอุปถัมภ์ของอนุสรณ์ วงศ์วรรณ ใ้ใน ธนัน อนุমানราชชน(ผู้รวบรวม),รายงานการวิจัย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำพูนแทนตำแหน่งที่ว่าง(19 สิงหาคม 2535)(เชียงใหม่:คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,2533),บทที่ 4.

ระดับท้องถิ่น การพิจารณาบุคลิกลักษณะของตัวบุคคลจะมีความสำคัญ ทั้งนี้ผู้ลงคะแนนเสียงมักจะคิดว่า บุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น พวกเขาสามารถเข้าถึงได้ง่ายมากน้อยเพียงใด ตรงประเด็นนี้ หากเป็นการเมืองระดับชาติ พวกเขาอาจวางน้ำหนักเอาไว้มากกว่าหรือให้ความสำคัญจริงจังกับเรื่องนี้น้อยกว่า ดังนั้นกรณีของรัตนางสุพรรณานันท์ นายก อบจ. เชียงราย นับเป็นข้อพิสูจน์ต่อแง่มุมนี้เป็นอย่างดี

อีกข้อหนึ่งที่ได้ชี้ชัดคือ การใช้เครือข่ายอุปถัมภ์ร่วมกันทั้งในการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติทำนองหนุนช่วยซึ่งกันและกันของแต่ละระดับ โดยปกติตัวละครสำคัญระดับท้องถิ่น ซึ่งมักหมายถึงผู้นำคนสำคัญในจังหวัด อำเภอ ตำบลและหมู่บ้านนั้นเองจะถูกดึงให้เข้ามาอยู่ในแวดวงอุปถัมภ์ของนักการเมืองระดับชาติในจังหวัด พวกเขาเหล่านี้จะกลายเป็นฐานทางการเมืองที่คอยเชื่อมโยงกับผู้ลงคะแนนเสียง ขณะเดียวกันพวกเขาบางคนจะถูกคัดสรรให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่น พร้อมไปกับความช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ รวมทั้งเงินทุน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขันทางการเมืองทุกระดับ²²

นอกเหนือไปจากนี้ ยังปรากฏว่ากลไกของพรรคซึ่งกรณีของ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยส่วนใหญ่หมายถึงพรรคเพื่อไทย ได้เข้ามามีส่วนเชื่อมโยงการเมืองระดับชาติให้เข้ากับการเมืองระดับท้องถิ่น ทั้งนี้การเชื่อมโยงมักเริ่มจากสมาชิกของตระกูลคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนได้เข้าไปทำกิจกรรมร่วมกับพรรค ที่สำคัญที่สุดก็คือ การเข้าไปเป็นตัวแทนของพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และหลังจากได้รับการเลือกตั้งเป็นสส. และสว. ก็อาศัยสายสัมพันธ์กับคณะผู้บริหารพรรคในการนำเอากลไกของพรรคเข้ามาสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มาจากสมาชิกในตระกูลหรือมาจากเครือข่ายของตน ในระดับอบจ. ในทางกลับกัน เมื่อการแข่งขันทางการเมืองในระดับ อบจ. สิ้นสุดลง พร้อมไปกับชัยชนะของฝ่ายตน กลไกของพรรคที่สนับสนุนการเมืองในระดับชาติก็จะแทรกตัวลงไปเป็นหนึ่งในเดียวกับกลไกของพรรคในระดับท้องถิ่น และนับแต่นั้นเป็นต้นมา กลไกดังกล่าวจะคอยทำหน้าที่สำหรับการแข่งขันทางการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด ตามแต่เงื่อนไขของเวลาของการเลือกตั้งในแต่ละระดับ

บทส่งท้าย

คงเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า ธรรมชาติของการเมืองระดับท้องถิ่นกับการเมืองระดับชาติของไทย โดยภาพรวมนับว่ามีได้มีความแตกต่างกันเลย นั่นก็คือ ทุน ระบบอุปถัมภ์และพรรคได้เข้าไปมีบทบาทในการกำหนดผลการเลือกตั้ง อย่างไรก็ดี เฉพาะส่วนของท้องถิ่นอาจกล่าวได้อีกว่า

---

²² จากการสนทนารายอย่างไม่เป็นทางการกับอดีตสจ. หรือส.อบจ. ท่านหนึ่งของจังหวัดเชียงราย และส.อบจ. ท่านหนึ่งของจังหวัดลำปาง

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ลงคะแนนเสียง (Voters) กับผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง (Candidates) จัดอยู่ในระดับใกล้ชิดยิ่งกว่าที่ปรากฏในระดับชาติ ยิ่งไปกว่านี้ การเมืองทั้งสองระดับยังเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ตรงส่วนนี้ทำให้ภาพของตัวละครอย่างกลุ่มชนชั้นนำในระดับจังหวัดและระดับชาติมีความชัดเจนขึ้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการกำหนดความเป็นไปของสังคมไทย อีกทั้งยังก่อให้เกิดคำถามที่ท้าทายต่อระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก นั่นก็คือ อำนาจทางการเมืองอยู่ในมือของประชาชนจริงหรือ

บรรณานุกรม

หนังสือ

โกวิทย์ พวงงาม.การปกครองท้องถิ่นไทย:หลักการและมติใหม่ในอนาคต.(กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด,2550)

ชนัน อนุমানราชชน(ผู้รวบรวม),รายงานการวิจัย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำพูนแทนตำแหน่งที่ว่าง(19 สิงหาคม 2535)(เชียงใหม่:คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,2533)

ประกายศรี ศรีรุ่งเรือง.นักการเมืองถิ่นจังหวัดเชียงราย.กรุงเทพฯ:สถาบันพระปกเกล้า ,2550.

เวียงรัฐ เนติโพธิ์.ทุนเชียงใหม่.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ openbooks,2552.

สมาน รังสีโยกฤษฎ์.การบริหารราชการไทย อดีต ปัจจุบันและอนาคต(ฉบับปรับปรุง). (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บรรณกิจ,2546).

สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดลำปาง.สรุปผลการเลือกตั้งประจำปีพุทธศักราช 2547 นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง,2547.

วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

กิติพงษ์ นามวงศ์. “การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ประจำปี 2544” (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,2546).

ปลายอ้อ ชนะนนท์. “บทบาทนายทุนพ่อค้าที่มีผลต่อการก่อและขยายตัวของทุนนิยมภาคเหนือของประเทศไทย พ.ศ.2464-2523” (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2529).

วารสารและหนังสือพิมพ์

อโณทัย วัฒนาพร. “การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของภาคเหนือตอนบนในรอบ 3 ทศวรรษ (2518-2548):การสำรวจเบื้องต้น” ใน วารสารสถาบันพระปกเกล้า ปีที่ 3 ฉบับที่1 (ม.ค.-เม.ย.2548)

ผู้จัดการรายวันภาคเหนือ,3 สิงหาคม 2535,หน้า 5.

Book

Anek Laothamatas. "Development and Democratization:A Theoretical Introduction with Reference to the Southeast Asian and East Asian Cases" in Anek Laothamatas(ed.),**Democratization in Southeast and East Asia**. (Singapore:Institute of Southeast Asian Studies,1997)pp.1-20.

Michael Gallagher. "Introduction" in Michael Gallagher and Michael Marsh(eds.),**Candidate Selection in Comparative Perspective:the Secret Garden of Politics**.(London:SAGE Publications,1988).

Moshe M.Czudnowski(ed.).Does who Governs Matter?:Elite Circulation in Contemporary Societies.(DeKalb:N.I.V.Press,1982).

Seymour M.Lipset. **Political Man:the social bases of politics**. (New York:Doubleday,1963)pp.27-63.

Journal

Samuel P.Huntington."Will More Countries Become Democratic?" in **Political Science Quarterly 99**,No 2,pp.193-218

ข้อมูลออนไลน์

เชียงรายทูเดย์.กทต.ประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง นายก และ ส.อบจ.เชียงราย.[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.chiangraifocus.com/newsdetail.php?news=565> (28 กรกฎาคม 2552).

ไทยวรัช สีทันดรสมุทร.เจาะฐานการเมืองท้องถิ่นผ่านชื่อนายกอบจ.ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://spiral.exteen.com/20090224/entry-1> (12 กรกฎาคม 2552).

onlampangpost . ผลการเลือกตั้งนายกอบจ.ลำปาง2551.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://onlampangpostxyz.blogspot.com/2008/05/2551.html> (12 กรกฎาคม 2552)

ข้อมูลการเลือกตั้ง ส.อบจ.เชียงใหม่ ปี 2551. [ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก http://www102globalnet.com/cm-pao/index_s_mail.php (26 กรกฎาคม 2552)

คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอน.ผลการเลือกตั้ง ส.อบจ.แม่ฮ่องสอนอย่างไม่เป็นทางการ ในวันอาทิตย์ที่ 14 มีนาคม 2547ข้อมูล ณ 16/03/47. [ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://maehongson.ect.go.th/pon2.html> (18 กรกฎาคม 2552)

คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอน.ผลคะแนนการเลือกตั้งสมัครส.อบจ.
แม่ฮ่องสอนอย่างไม่เป็นทางการเลือกตั้งวันที่ 20 เมษายน 2551 [ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก
<http://maehongson.ect.go.th/hotnews/210451.html> (18 กรกฎาคม 2552)

สพป.สพข.3.การเลือกตั้งนายก อบจ. ในพื้นที่ภาคเหนือ.[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก
<http://www.prdnorth.in.th/analyse/viewanalyse.php?view=16042547134741>(25 กรกฎาคม 2552)